

**SZCZEGÓLNE ROZWIĄZANIA
WSPIERAJĄCE OSOBY O ZNACZNYM
STOPNIU NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI.**

RENTA SOCJALNA PO ZMIANACH

BIULETYN PRAWNY

FUNDACJA TAURUS

RENTA SOCJALNA PO ZMIANACH. SZCZEGÓLNE ROZWIĄZANIA WSPIERAJĄCE OSOBY O ZNACZNYM STOPNIU NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI.

BIULETYN PRAWNY 1/2018

Fundacja TAURUS

Stan prawny 30.06.2018r.

I. RENTA SOCJALNA PO ZMIANACH.

Podstawa prawna: ustawa z dnia 27 czerwca 2003 roku o rencie socjalnej
(tekst jednolity: Dz. U. z 2013 roku, poz. 982, z późn. zm.) - *dalej jako ustawa.*

Niniejsza część opracowania ma na celu przybliżenie podstawowych informacji na temat świadczenia w postaci renty socjalnej, a w szczególności omówienie najnowszych zmian ustawodawczych dotyczących wysokości tego świadczenia.

1. OSOBY UPRAWNIONE.

Prawo do renty socjalnej, zgodnie z art. 2. ustawy, przysługuje:

- 1) osobom posiadającym obywatelstwo polskie zamieszkującym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) cudzoziemcom zamieszkującym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na pobyt stały, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej, zezwolenia na pobyt czasowy udzielonego w związku z okolicznościami, o których mowa w art. 127 lub art. 186 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz. U. poz. 1650 oraz z 2014 r. poz. 463 i 1004), lub w związku z uzyskaniem w Rzeczypospolitej Polskiej statusu uchodźcy albo ochrony uzupełniającej;
- 3) cudzoziemcom posiadającym kartę pobytu z adnotacją "dostęp do rynku pracy";
- 4) mającym miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej obywatelom państw członkowskich Unii Europejskiej, państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - stron umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej oraz członkom ich rodzin w rozumieniu art. 2 pkt 4 ustawy z dnia 14 lipca 2006 r. o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobytku oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin (Dz. U. Nr 144, poz. 1043, z późn. zm.), posiadającym prawo pobytu lub prawo stałego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Renta socjalna przysługuje **osobie pełnoletniej całkowicie niezdolnej do pracy** z powodu naruszenia organizmu powstałego w przynajmniej jednym z trzech poniższych przypadków:

- 1) przed ukończeniem 18. roku życia;
- 2) w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej - przed ukończeniem 25. roku życia;

3) w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej.

Renta socjalna może być świadczeniem stałym, jeżeli całkowita niezdolność do pracy ma charakter trwały albo świadczeniem okresowym, jeżeli całkowita niezdolność do pracy ma charakter okresowy. Renta socjalna przysługuje przez okres wskazany w decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych - *dalej jako ZUS*.

2. POSTĘPOWANIE W SPRAWIE PRYZNANIA RENTY SOCJALNEJ.

Postępowanie w sprawie przyznania renty socjalnej wszczyna się na podstawie wniosku osoby ubiegającej się o rentę socjalną lub jej przedstawiciela ustawowego. Formularze wniosku oraz potrzebnych zaświadczeń można pobrać w jednostkach organizacyjnych ZUS.

Postępowanie

w sprawie przyznania renty socjalnej wszczyna się również na wniosek innej osoby albo kierownika ośrodka pomocy społecznej, działających za zgodą osoby ubiegającej się o rentę socjalną lub jej przedstawiciela ustawowego.

Ustalenia całkowitej niezdolności do pracy dokonuje lekarz orzecznik ZUS na zasadach i w trybie określonych w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2017 roku, poz. 1383, z późn. zm.) - *dalej jako ustawa o emeryturach i rentach z FUS*.

Decyzję w sprawie przyznania renty socjalnej wydaje i świadczenie to wypłaca jednostka organizacyjna ZUS właściwa ze względu na miejsce zamieszkania lub pobytu osoby ubiegającej się o rentę socjalną.

3. WYSOKOŚĆ RENTY SOCJALNEJ.

Ostatnie zmiany w zakresie wysokości renty socjalnej zostały wprowadzone ustawą z dnia 9 maja 2018 roku o zmianie ustawy o rencie socjalnej (Dz. U. z 2018 roku, poz. 933) – dalej jako *ustawa zmieniająca*.

Renta socjalna uległa podwyższeniu z poziomu 84 % do poziomu 100 % kwoty najniższej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy i podlegać będzie corocznej waloryzacji zgodnie z ustawą o emeryturach i rentach z FUS. Wysokość renty socjalnej wzrosła tym samym z kwoty 865,03 zł brutto (745,18 zł netto) do kwoty 1029,80 zł brutto (878,12 zł netto). Uprawnieni dostaną zatem do ręki miesięcznie o 132,94 zł więcej niż przed wejściem w życie omawianych zmian.

Ustawa zmieniająca wchodzi w życie z dniem 1 września 2018 roku, z mocą od dnia 1 czerwca 2018 roku. Skutkiem powyższego rozwiązania, renty socjalne w nowej wysokości będą wypłacane od dnia 1 września 2018 roku. Dodatkowo jednak ZUS w terminie do dnia 30 września 2018 roku ma z urzędu dokonać ponownego ustalenia wysokości rent socjalnych i wypłacić je z wyrównaniem za okres od dnia 1 czerwca 2018 r. lub, w przypadku gdy prawo do renty socjalnej ustalono po dniu 31 maja 2018 r. – za okres od miesiąca jego ustalenia.

4. WYŁĄCZENIE PRAWA DO RENTY SOCJALNEJ.

W art. 7. i 8. ustawy wskazane zostały okoliczności powodujące utratę prawa do renty socjalnej. Renta socjalna nie przysługuje:

- osobie uprawnionej do emerytury, uposażenia w stanie spoczynku, renty z tytułu niezdolności do pracy, renty inwalidzkiej lub pobierającej świadczenie o charakterze rentowym z instytucji zagranicznych, renty strukturalnej, a także osobie uprawnionej do zasiłku przedemerytalnego, świadczenia przedemerytalnego lub nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego;
- osobie będącej właścicielem lub posiadaczem (samoistnym lub zależnym) nieruchomości rolnej w rozumieniu Kodeksu cywilnego o powierzchni użytków rolnych przekraczającej 5 ha przeliczeniowych. Osobie będącej współwłaścicielem nieruchomości rolnej nie przysługuje renta socjalna, jeśli udział tej osoby przekracza 5 ha przeliczeniowych;
- za okres tymczasowego aresztowania lub odbywania kary pozbawienia wolności, **z zastrzeżeniem** osób odbywających karę pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego. Osoba tymczasowo aresztowana lub odbywająca karę pozbawienia wolności jest obowiązana niezwłocznie powiadomić właściwy organ wypłacający rentę socjalną o tymczasowym aresztowaniu lub o odbywaniu kary pozbawienia wolności. Osobie tymczasowo aresztowanej lub odbywającej karę pozbawienia wolności samotnie gospodarującej, nieposiadającej innego przychodu i niemającej prawa do renty rodzinnej, która jest właścicielem lokalu mieszkalnego (domu jednorodzinnego), której przysługuje spółdzielcze prawo do lokalu lub która jest najemcą lokalu mieszkalnego wchodzącego w skład mieszkaniowego zasobu gminy, innych jednostek samorządu

terytorialnego albo stanowiącego własność Skarbu Państwa lub państwowych osób prawnych, może być wypłacane 50% kwoty renty socjalnej, jeżeli zobowiąże się pisemnie, że z kwoty tej będzie dokonywała opłat z tytułu czynszu lub innych należności za lokal mieszkalny (dom jednorodzinny), a w lokalu (domu jednorodzinnym) nie przebywają inne osoby. W omawianej sytuacji z 50% kwoty renty socjalnej nie dokonuje się potrąceń i egzekucji.

5. ZBIEG UPRAWNIENÍ RENTOWYCH.

Zgodnie z art. 9. ustawy, w przypadku zbiegu uprawnień do renty socjalnej z uprawnieniem do renty rodzinnej kwota renty socjalnej ulega takiemu obniżeniu, aby łączna kwota obu świadczeń nie przekraczała 200% kwoty najniższej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy. Kwota obniżonej renty socjalnej nie może być niższa niż 10% kwoty najniższej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy.

Renta socjalna **nie przysługuje**, jeżeli kwota renty rodzinnej przekracza 200% kwoty najniższej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy.

Osoba ubiegająca się o rentę socjalną bądź ją pobierająca jest obowiązana powiadomić jednostkę organizacyjną ZUS przyjmującą wniosek bądź wypłacającą rentę socjalną o posiadaniu uprawnień do renty rodzinnej oraz organ emerytalno-rentowy wypłacający rentę rodzinną o posiadaniu uprawnień do renty socjalnej.

6. ZAWIESZENIE PRAWA DO RENTY SOCJALNEJ.

Zgodnie z art. 10. ustawy, prawo do renty socjalnej zawiesza się w razie osiągnięcia przychodu z tytułu działalności podlegającej obowiązkowi ubezpieczenia społecznego.

Za taką działalność uważa się zatrudnienie, służbę, o której mowa w art. 6. ust. 1 pkt 4) i 6) ustawy o emeryturach i rentach z FUS, lub inną pracę zarobkową albo prowadzenie działalności pozarolniczej.

Za przychód w przypadku prowadzenia działalności pozarolniczej uważa się przychód stanowiący zadeklarowaną podstawę wymiaru składki na ubezpieczenia społeczne.

Za przychód, uważa się m.in. kwoty pobranych zasiłków: chorobowego, macierzyńskiego i opiekuńczego oraz wynagrodzenia za czas niezdolności do pracy, kwoty świadczenia rehabilitacyjnego i wyrównawczego, zasiłku wyrównawczego i dodatku wyrównawczego.

Prawo do renty socjalnej ulega zawieszeniu w razie osiągnięcia przychodów innych niż wymienione powyżej, tj. przychodów z tytułu umowy najmu, podnajmu, dzierżawy, poddzierżawy lub innych umów o podobnym charakterze, opodatkowanych na podstawie przepisów o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne.

Prawo do renty socjalnej ulega zawieszeniu również w razie osiągnięcia przychodu za granicą. Przy ustalaniu równowartości w polskich złotych kwoty przychodu wyrażonej w walucie obcej zastosowanie ma średni kurs złotego do waluty obcej, ogłoszony przez Narodowy Bank Polski, z ostatniego dnia roboczego miesiąca, w którym przychód został osiągnięty.

Prawo do renty socjalnej zawiesza się za miesiąc, w którym zostały osiągnięte przychody w łącznej kwocie wyższej niż 70% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za kwartał kalendarzowy ostatnio ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego do celów emerytalnych.

Osoba pobierająca rentę socjalną lub jej przedstawiciel ustawowy są obowiązani niezwłocznie powiadomić organ wypłacający rentę socjalną o osiągnięciu przychodu w kwocie powodującej zawieszenie prawa do renty socjalnej. Powiadomienie następuje w formie pisemnego oświadczenia. W przypadku gdy składki na ubezpieczenia społeczne są odprowadzane przez płatnika składek, osoba pobierająca rentę socjalną jest obowiązana do przedstawienia zaświadczenia albo oświadczenia określającego kwotę przychodu.

II. SZCZEGÓLNE ROZWIĄZANIA WSPIERAJĄCE OSOBY O ZNACZNYM STOPNIU NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI.

Podstawa prawna: ustawa z dnia 9 maja 2018 roku o szczególnych rozwiązaniach wspierających osoby o znacznym stopniu niepełnosprawności (Dz. U. z 2018 roku, poz. 992) - *dalej także jako ustawa.*

Niniejsza część opracowania ma na celu przybliżenie podstawowych informacji na temat szczególnych uprawnień **osób posiadających orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności** (bez względu na wiek takich osób) w zakresie dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej, usług farmaceutycznych oraz wyrobów medycznych.

Na wstępie należy wskazać, iż orzeczenia o stopniu niepełnosprawności są wydawane przez zespoły orzekające o niepełnosprawności w świetle ustawy z dnia 27 czerwca 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 roku, poz. 511, z późn. zm.).

Omawiane regulacje, wprowadzone ustawą z dnia 9 maja 2018 roku o szczególnych rozwiązaniach wspierających osoby o znacznym stopniu niepełnosprawności (Dz. U. z 2018 roku, poz. 992), **obowiązują od dnia 1 lipca 2018 roku.**

Ustawa w art. 4. pkt 1) zakłada m.in. **zniesienie okresów użytkowania wyrobów medycznych** (np. wózków inwalidzkich).

W świetle art. 4. pkt 2) ustawy, osoby posiadające orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności **mają prawo do korzystania bez kolejki ze świadczeń opieki zdrowotnej i usług farmaceutycznych w aptekach.**

Zgodnie z art. 4. pkt 3) ustawy, osoby zaliczone do znacznego stopnia niepełnosprawności **mają prawo korzystać ze świadczeń specjalistycznych bez konieczności uzyskania skierowania od lekarza ubezpieczenia zdrowotnego.**

W odniesieniu do świadczeniobiorców posiadających orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności ustawa, w art. 4. pkt 4), **znosi limit finansowania świadczeń opieki zdrowotnej z zakresu rehabilitacji leczniczej** w ramach umów zawieranych przez Narodowy Fundusz Zdrowia i finansowanych z jego budżetu. Przed dniem 1 lipca 2018 roku, analogiczne rozwiązanie, polegające na zniesieniu limitu finansowania świadczeń, dotyczyło jedynie opieki zdrowotnej z zakresu leczenia i diagnostyki onkologicznej.